

Bouwen voor mensen met dementie

Theo van der Voordt

Postbus 15762
1001 NG Amsterdam
T: 0031 36 8412558

E: info@wiesje.nl
W: www.wiesje.nl

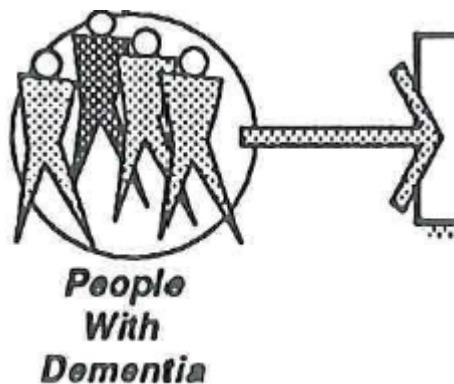
Inhoud

Aandachtspunten voor dementievriendelijk bouwen

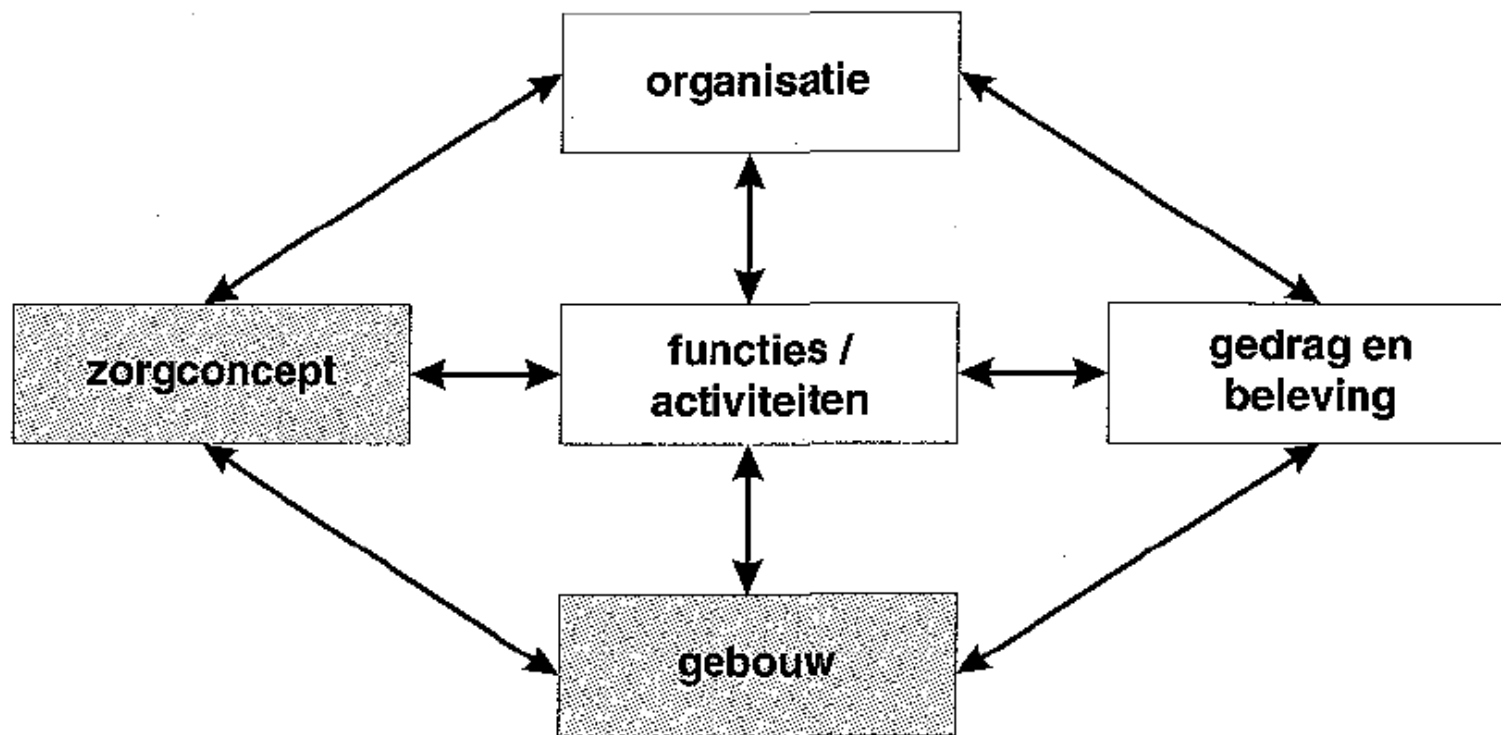
Ontwerp van woonzorgvoorziening Wiesje Suriname

Oplevering eerste woonunit

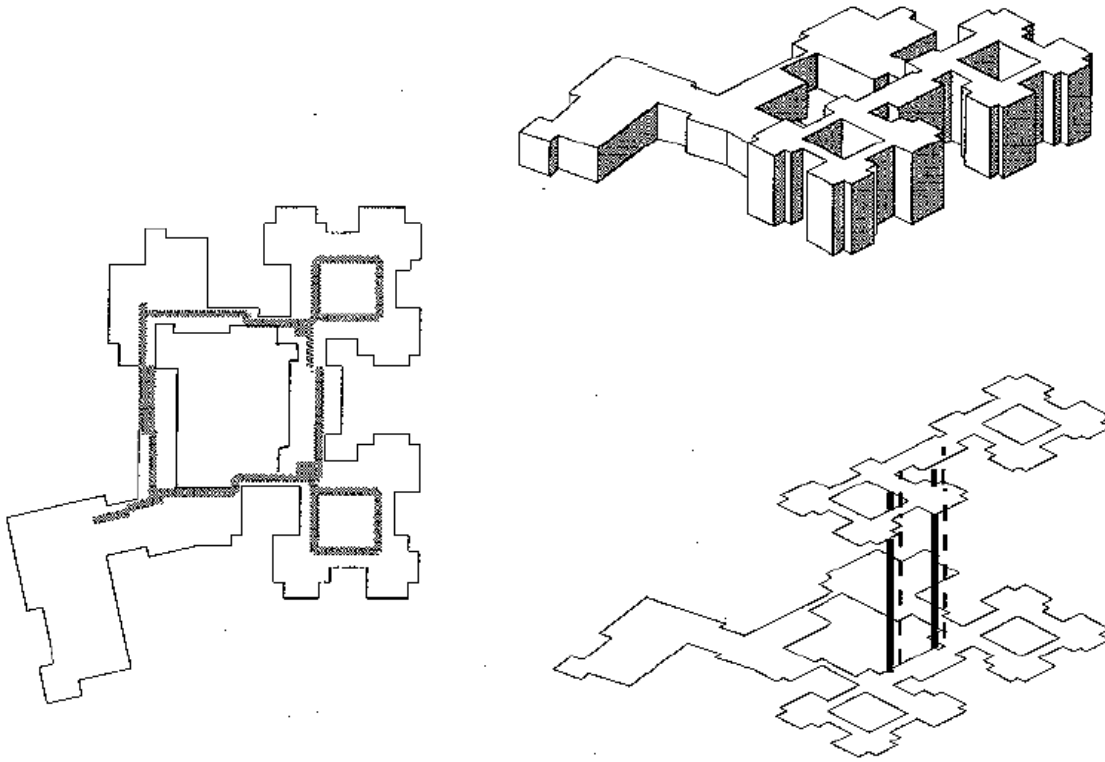
Vervolgstappen

Gebouw:
versteende neerslag van een visie

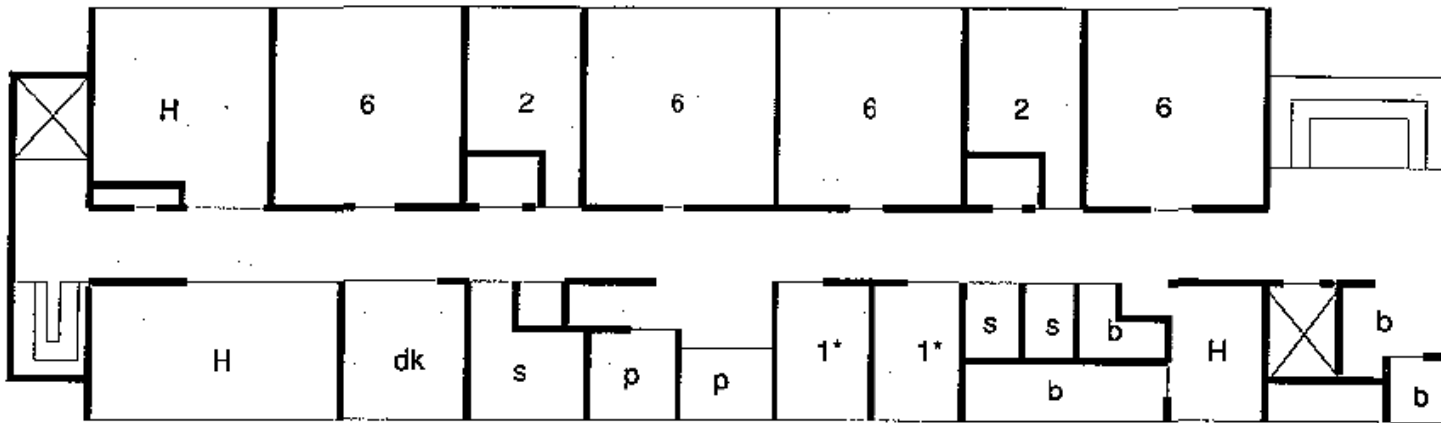
Traditioneel verpleeghuis: klein ziekenhuis

Verpleeghuis Talmahof, Emmeloord (1991)

2 bouwlagen met elk 2 verpleegafdelingen voor in totaal 60 psychogeriatrische en 60 somatische ouderen. De voorzieningen zijn naast en tussen de verpleegafdelingen gesitueerd, voornamelijk op de begane grond. De hoofdontsluiting is een lus-vormige gang rondom een patio,

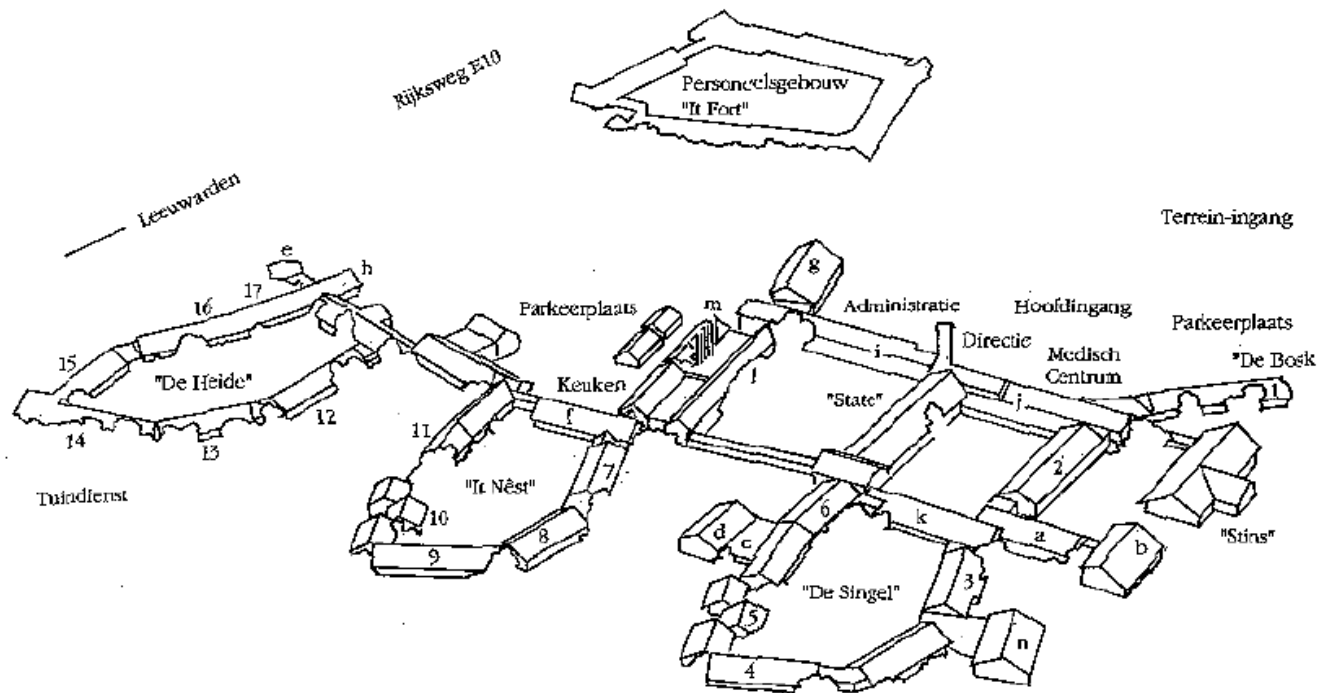
Verpleegafdeling volgens het ziekenhuismodel

30 patiënten per afdeling.

Lange gangen met 2- tot 6-bedskamers aan de ene kant en personeelsruimten en sanitair aan de andere kant. Weinig leefruimte.

Onvoldoende rolstoeltoegankelijk sanitair.

Legenda:

- 1 t/m 17 afdelingen
- a. fysiotherapie
 - b. bewegingsactivering
 - c. creatieve-/tuintherapie
 - d. activiteitenbegeleiding
 - e. muziektherapie
 - f. Boschhuis
 - g. restaurant
 - h. Zonnedaauw
 - i. winkeltje
 - j. kapel
 - k. kleding/linnenverzorging
 - l. wasserij
 - m. technische dienst
 - n. Belvédère (polikliniek)

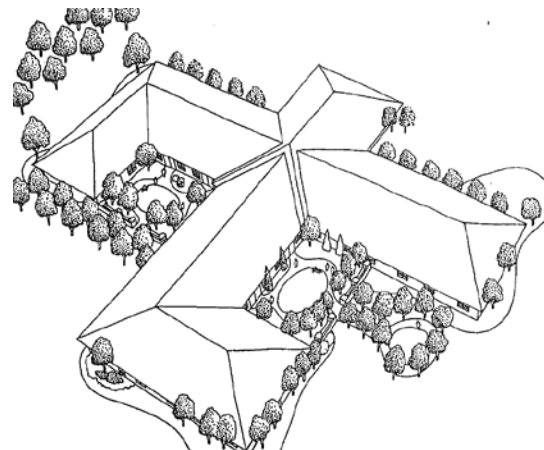
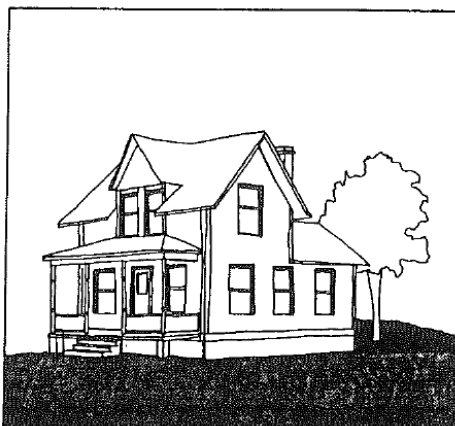
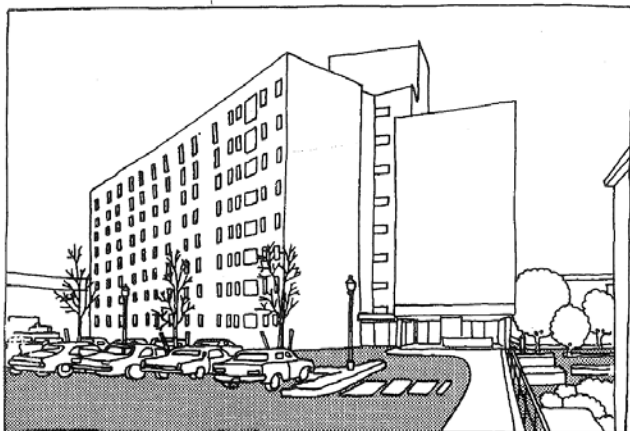
Verpleeghuis Nieuw Toutenburg, Noordburgum (1959)

Een tehuis voor 287 psycho-geriatrische patiënten (oorspronkelijk idee: 450 bedden!) met alle afdelingen op de begane grond.

De lus-vormige gang vormt een loopcircuit van ruim 1500 meter.

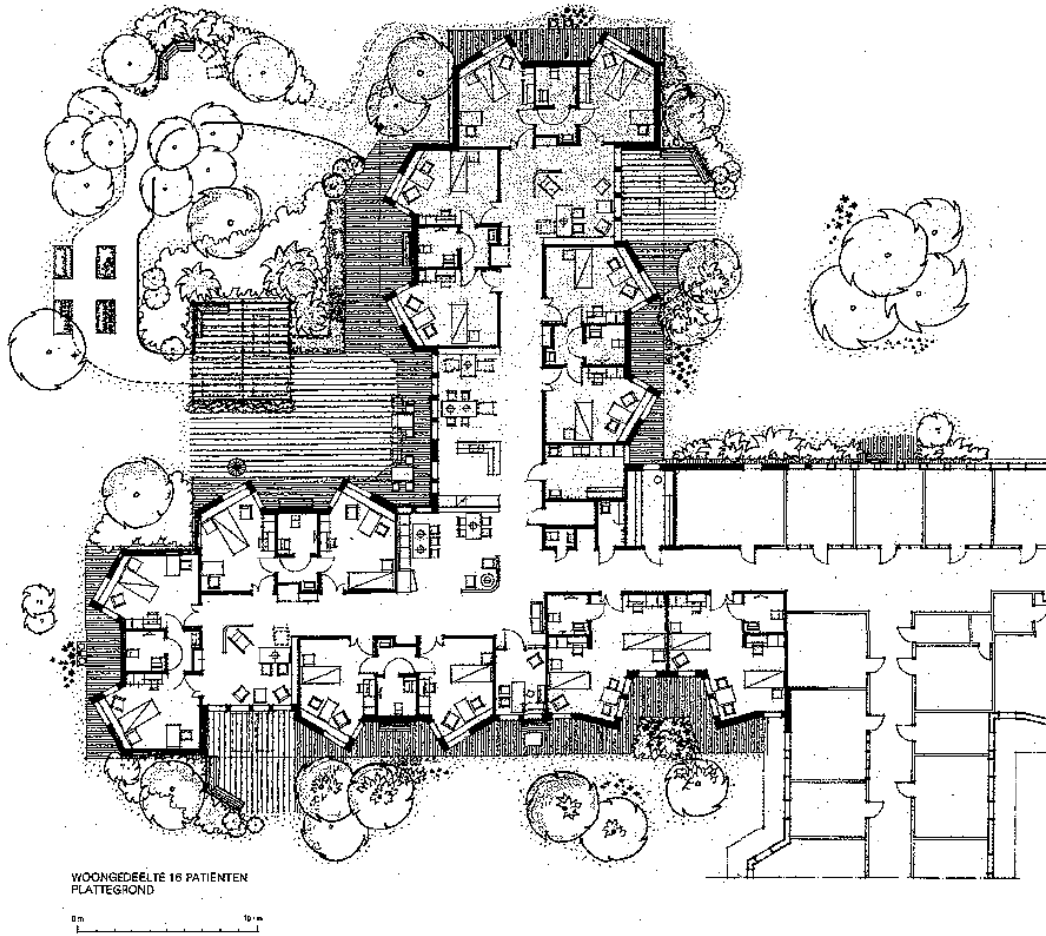
De onoverzichtelijke opbouw en lange looplijnen vragen veel personeel. Het dwalen van patiënten leidt soms tot verdwalen en uitputting.

Van verpleeghuis naar woonzorgvoorziening

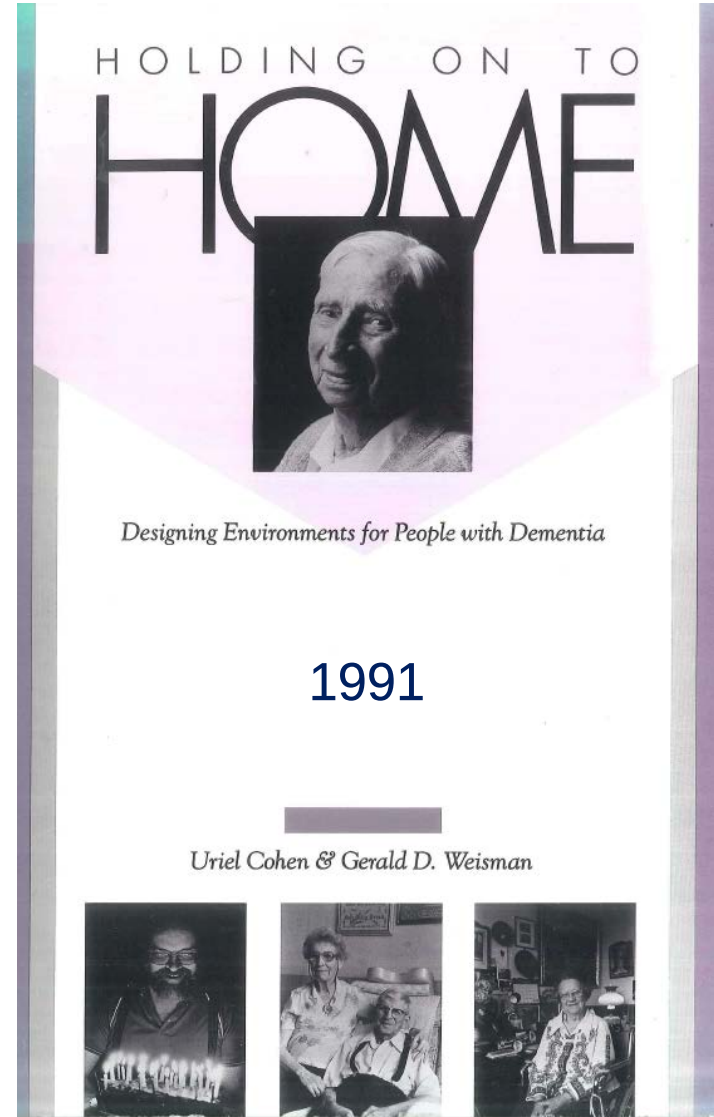

Van	Naar
Verpleegtehuis / verpleeghuis	Woonzorgvoorziening
Institutioneel	Genormaliseerd wonen
Patiënten	Cliënten/bewoners
Beddenkamers	Bewonerskamers
Recreatieruimte/dagverblijf	Huiskamer

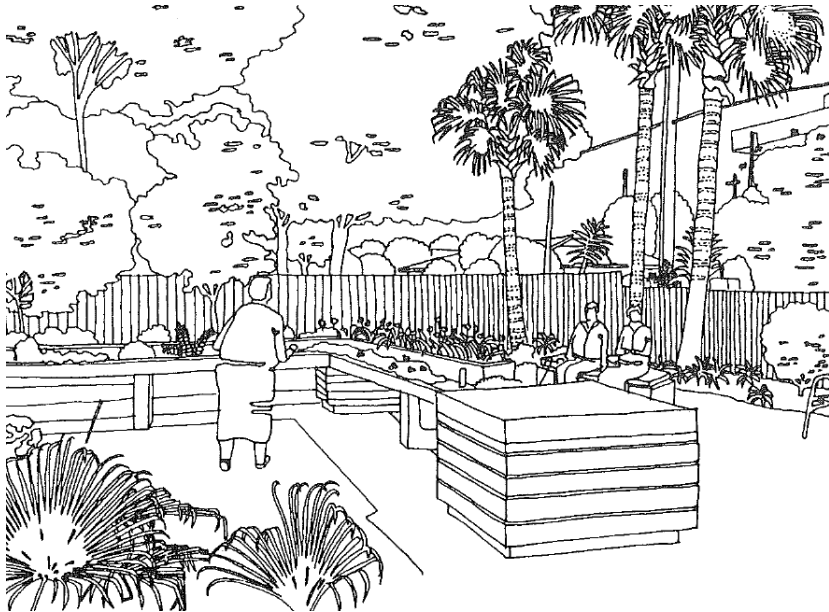
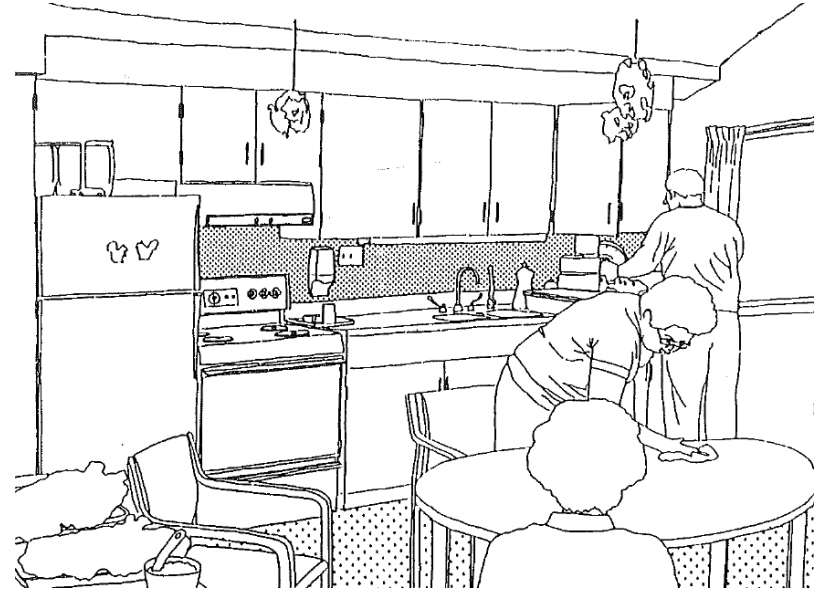
Zweeds model (woonmodel)

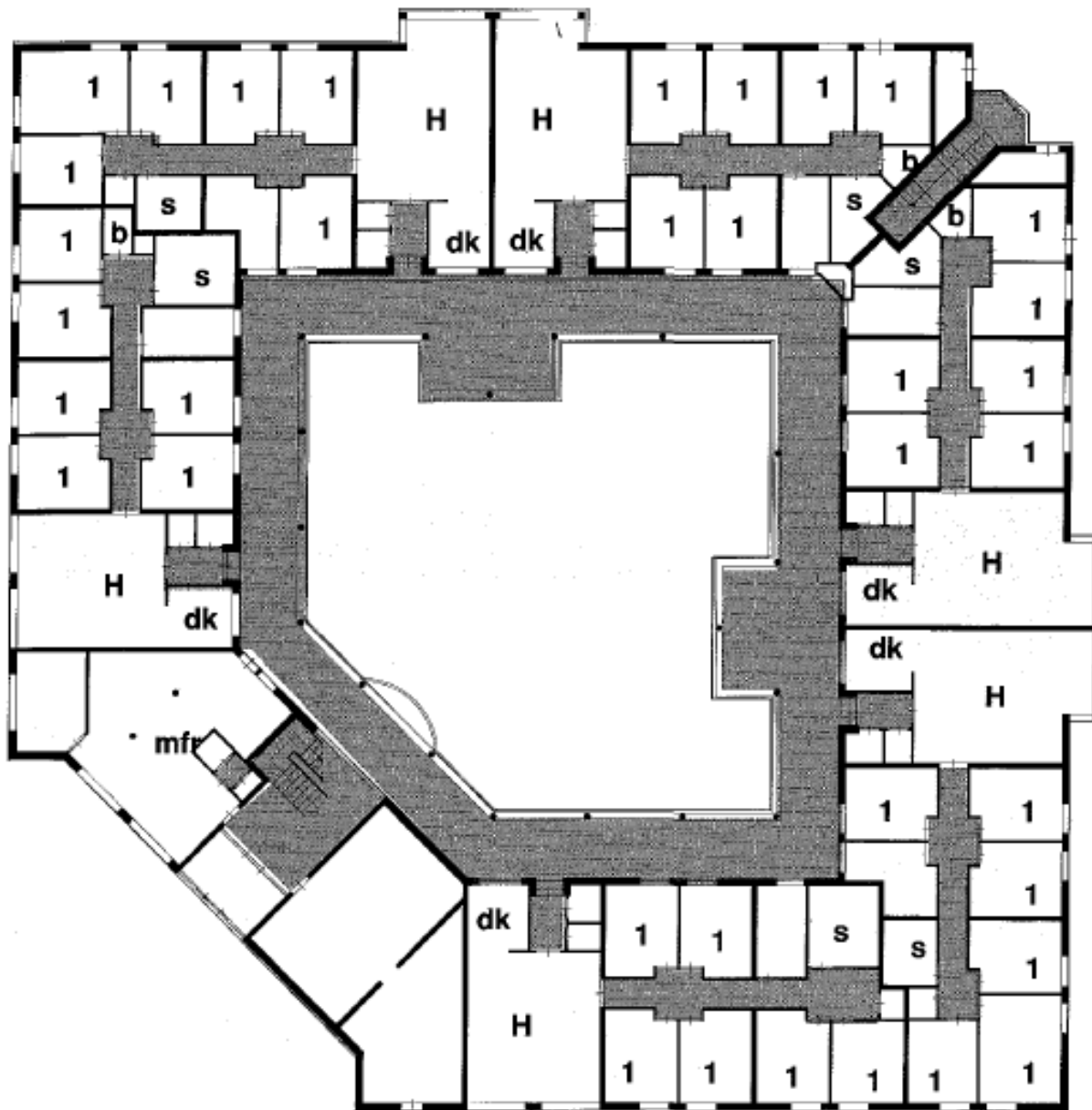

Het kleine verpleeghuis (50-60 bedden) (NZi 1982)

Beeldimpressies 'Holding on to home'

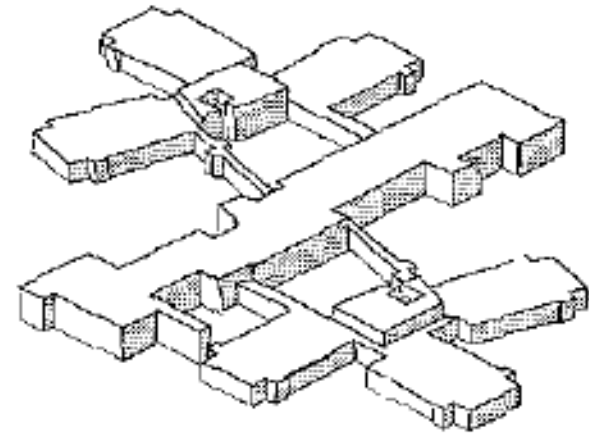
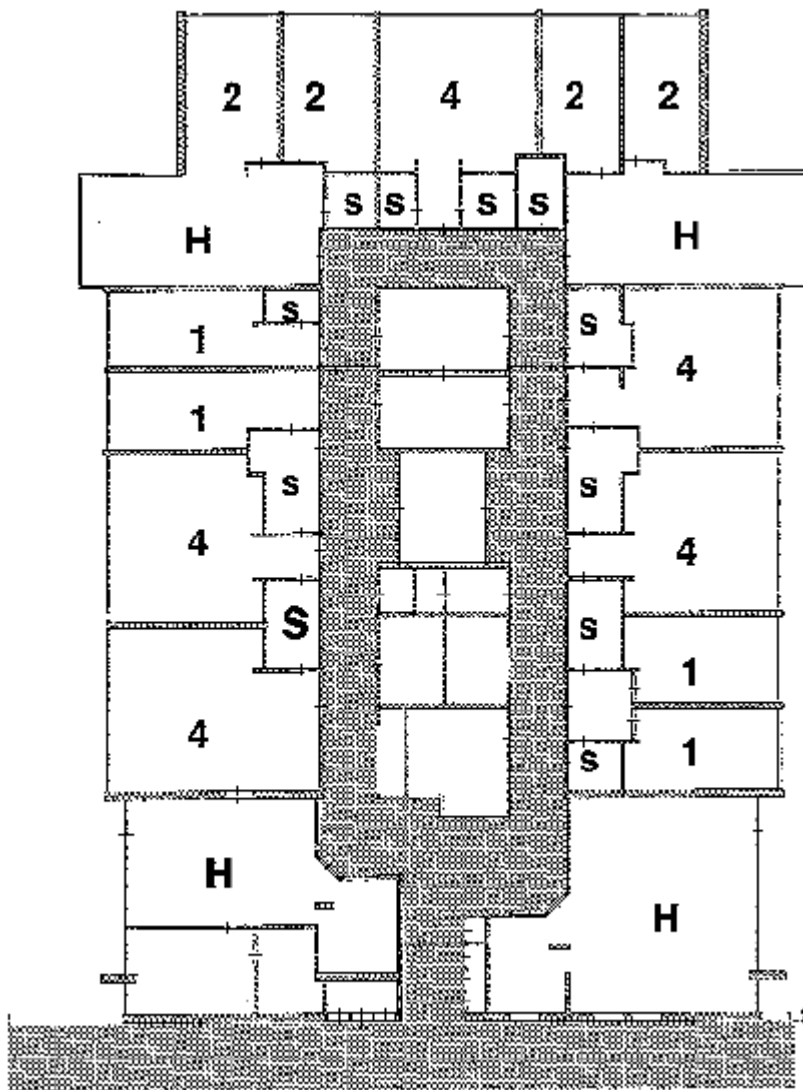

Anton Pieckhofje
Haarlem, 1989

6 x 6 bewoners

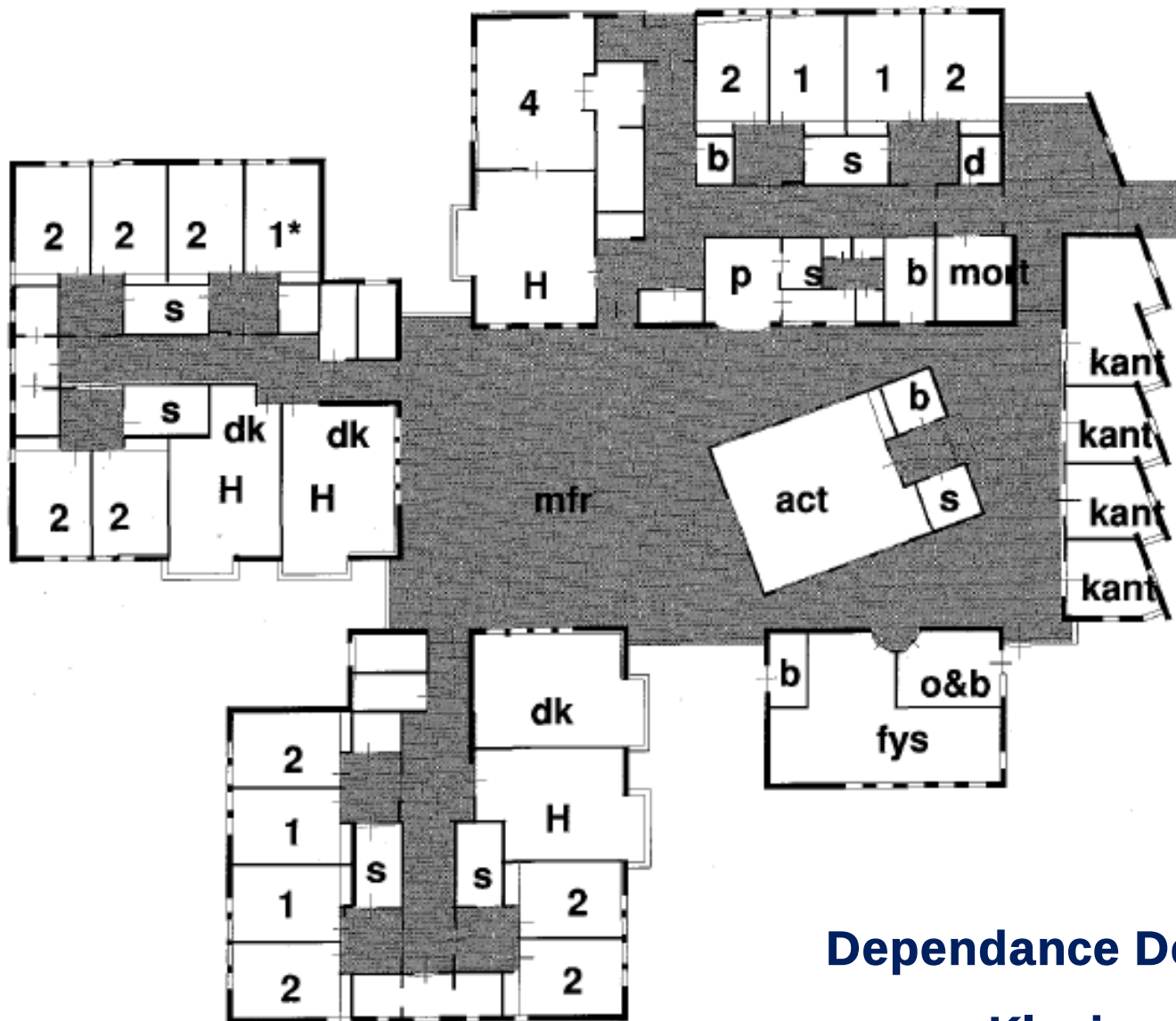
**Steun van
verpleeghuis
Blauwborgje**

De Bleerinck, Emmen
1978 / verbouwing 1993
189 bewoners

Kleinschaligheid binnen een
 grootschalig gebouw.

Metafoor van een stad met huizen, straten en pleinen. Elk “huisje” heeft een eigen toegangsdeur en 4 huiskamers voor 31 bewoners. De sanitaire ruimtes zijn gekoppeld aan de slaapkamers.

Dependance De Weegbree

Klazienaveen, 1995

Principes van een “healing environment”

- ☐ Autonomie / keuzevrijheid
- ☐ Sociale interactie
- ☐ Privacy/territorium
- ☐ Ruimtelijke oriëntatie / heldere routing
- ☐ Inrichting
- ☐ Ramen: daglicht, uitzicht
- ☐ Natuur
- ☐ Veiligheid
- ☐ Sensorische kwaliteiten

Voorbeeld uitwerking aandachtspunten voor het programma van eisen en het ontwerp: **Veiligheid**

Veiligheid → Het gevrijwaard voelen van invloeden van buitenaf door psychologische veiligheid
fysieke veiligheid

Zorg ervoor dat patiënten hun eigendommen veilig kunnen opbergen in een afsluitbare kast en kluisje

Beperk het aantal obstakels in verkeersruimten tot een minimum

Vermijd drempels, losse snoeren en gladde of spiegellende vloeren

Zorg voor stoeptegels, vooral in sanitaire ruimten

Maak inrichtingselementen veilig, b.v. goede remmen voor rijdend materieel, stabiele stoelen, veilig hang- en sluitwerk en veilige nachtkastjes.

Breng op relevante plaatsen leuningen of handgrepen aan (bijvoorbeeld in gangen en sanitaire ruimten)

Zorg voor een goede nachtverlichting

Zorg voor ergonomisch verantwoord meubilair

Zorg voor inbraakveilig hang- en sluitwerk inbraakveilig

Zorg voor veilige trappen

Zorg voor een veilige toegangsroute door goede verlichting, sociale controle door zicht van binnenuit op de toegang en videobewaking

Denk aan zicht vanuit de verpleegpost op of in de kamers (kan conflicteren met privacy)

Richt ruimten sfeervol in om een gevoel van geborgenheid te creëren

Voor een uitwerking van de andere principes zie Prevosth en Van der Voordt (2011), *Sturen op een gastvrij Albert Schweitzer ziekenhuis . Invloed van de gebouwde omgeving*. Faculteit Bouwkunde TU Delft.

Te downloaden van repository.tudelft.nl

Voorkeuren mensen met dementie (Lootens-De Boer 2013)

1. Liever wit dan koele kleur (67% vs. 33%)
2. Liever wit dan warme kleur (67% vs. 33%)
3. Geen voorkeur voor koele of warme kleur (50% vs. 50%)
4. Bewegwijzering: liever pictogrammen dan tekst (63% vs. 37%)
5. Liever groen uitzicht dan stads uitzicht (61% vs. 39%)

Voor een filmpje over gebruikersvoorkeuren zie <http://youtu.be/9hksGnNn6QQ>

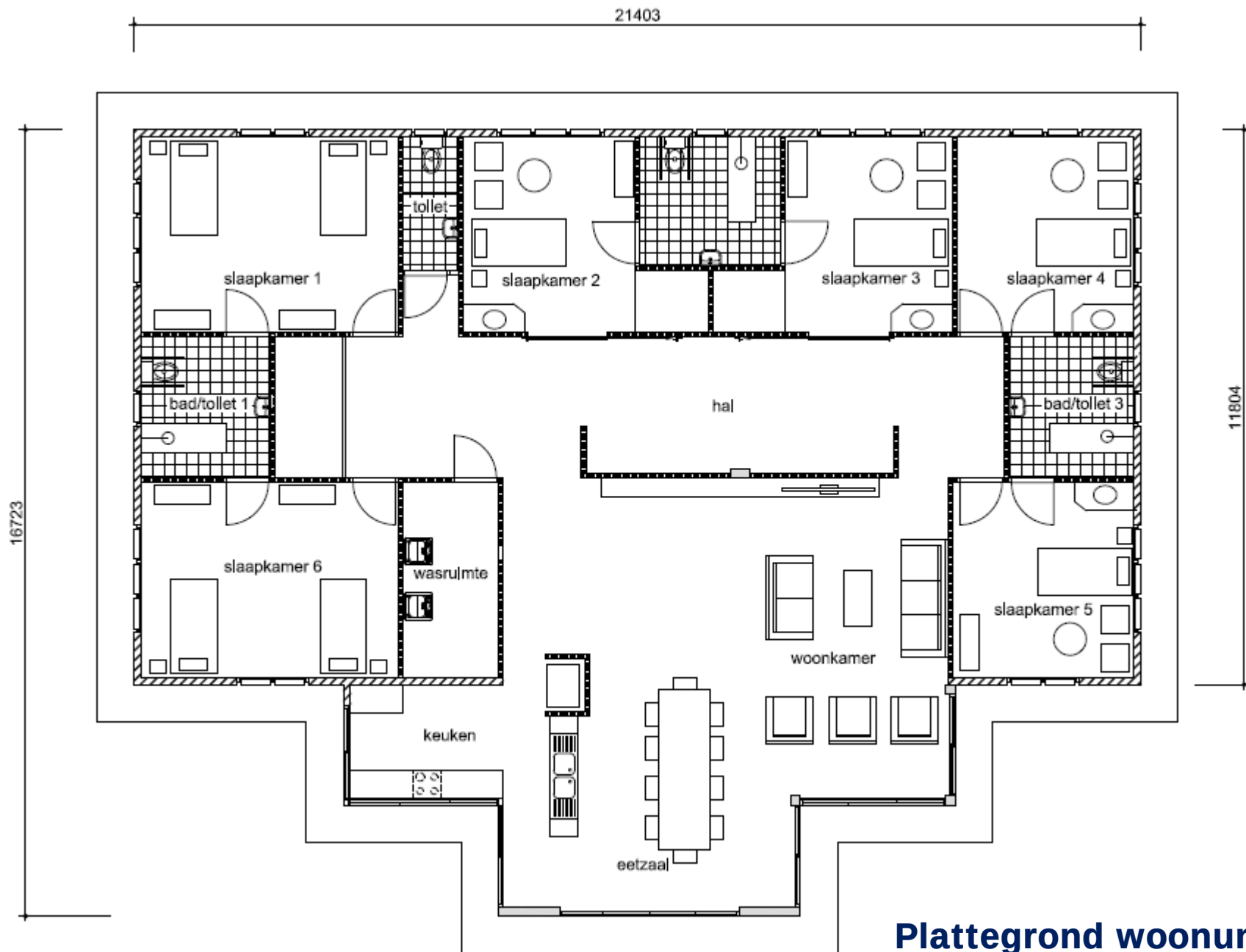
Voorkeur personeel

1. Liever warme kleur dan witte kleur (63% vs. 37%)
2. Liever warme kleur dan koele kleur (83% vs. 17%)
3. Liever witte kleur dan koele kleur (74% vs. 26%)
4. Liever warme verlichting dan koele verlichting (62% vs. 38%)
5. Liever modern meubilair dan ouderwetse meubilair (62% vs. 38%)

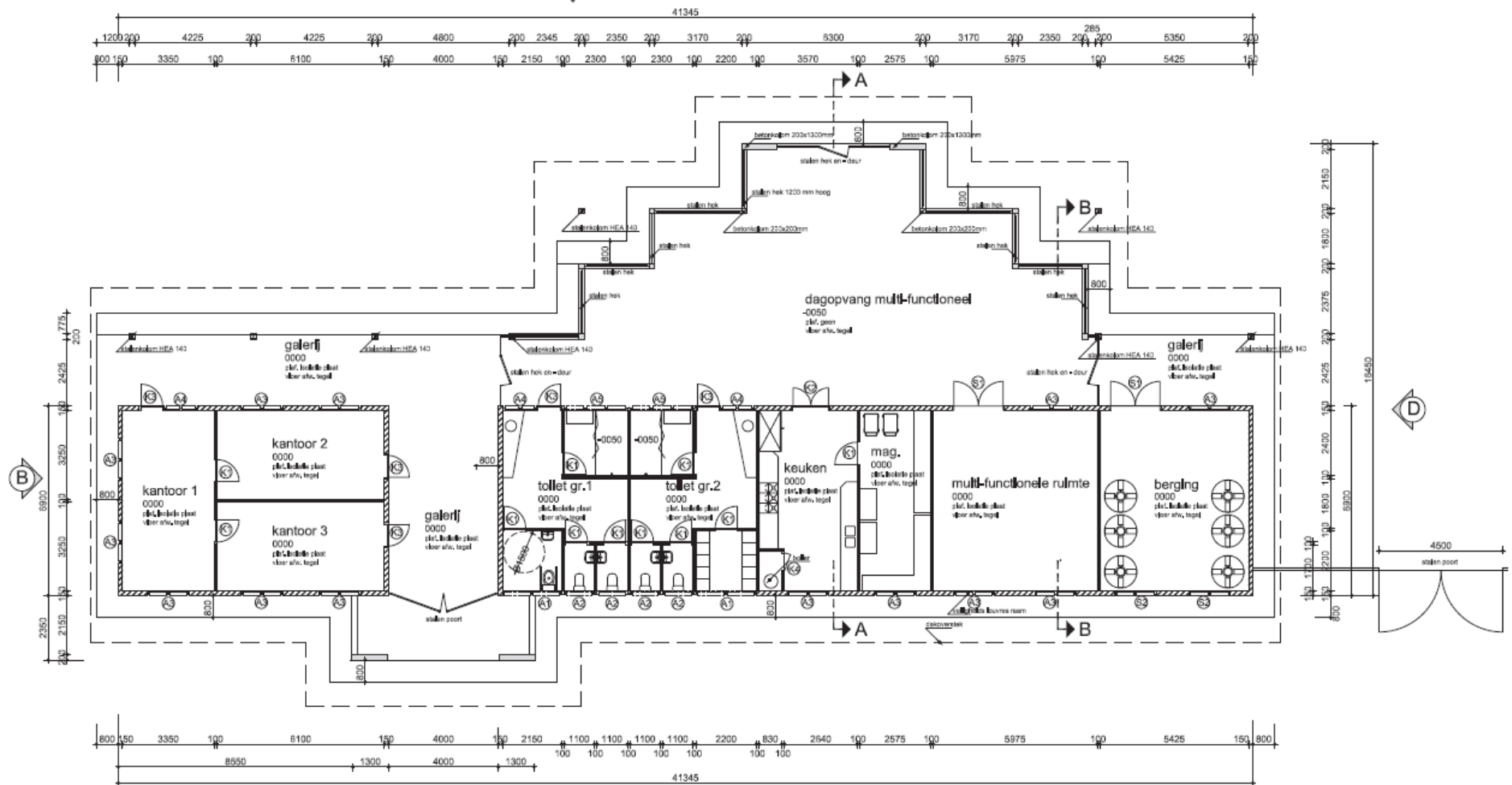
Ontwerp woonzorgcentrum St. Wiesje Suriname

4 huisjes voor elk 8 bewoners
+ hoofdgebouw met administratie, kenniscentrum en dagopvang

Plattegrond woonunit

Plattegrond hoofdgebouw

Een toast op het goedgekeurde ontwerp:
Stan Franker, voorzitter Stichting Wiesje Suriname (midden),
Philip Dikland, KDV Architects (links)
en aannemer BASKA (rechts)

Heel Suriname proost mee!

PARBO BIRI, dat n'a BIRI !

Grondophoging van het bouwterrein

De eerste
woonunit van
St. Wiesje

Kort voor de
oplevering

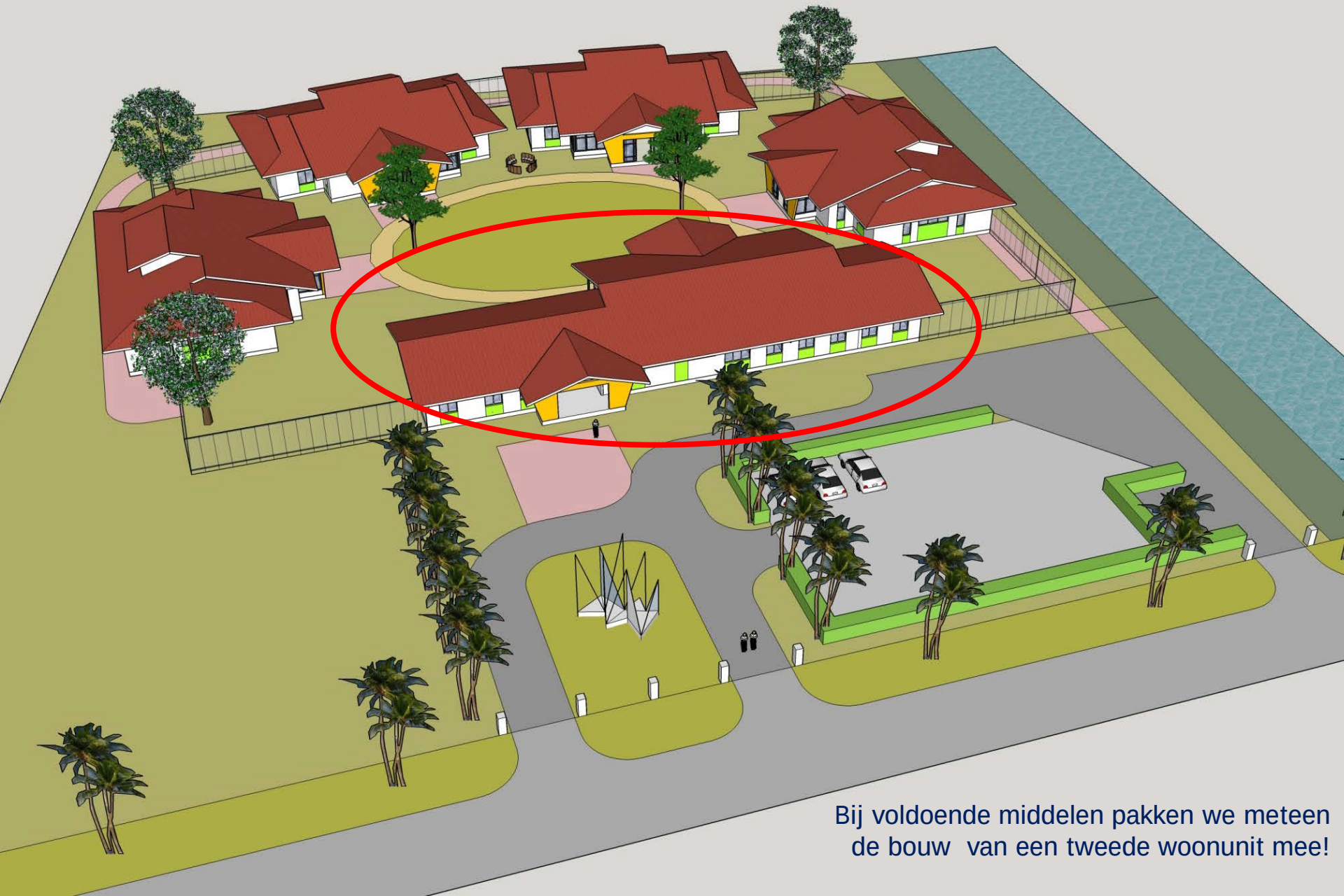

Month of service – Alcoa foundation helpt bij de inrichting

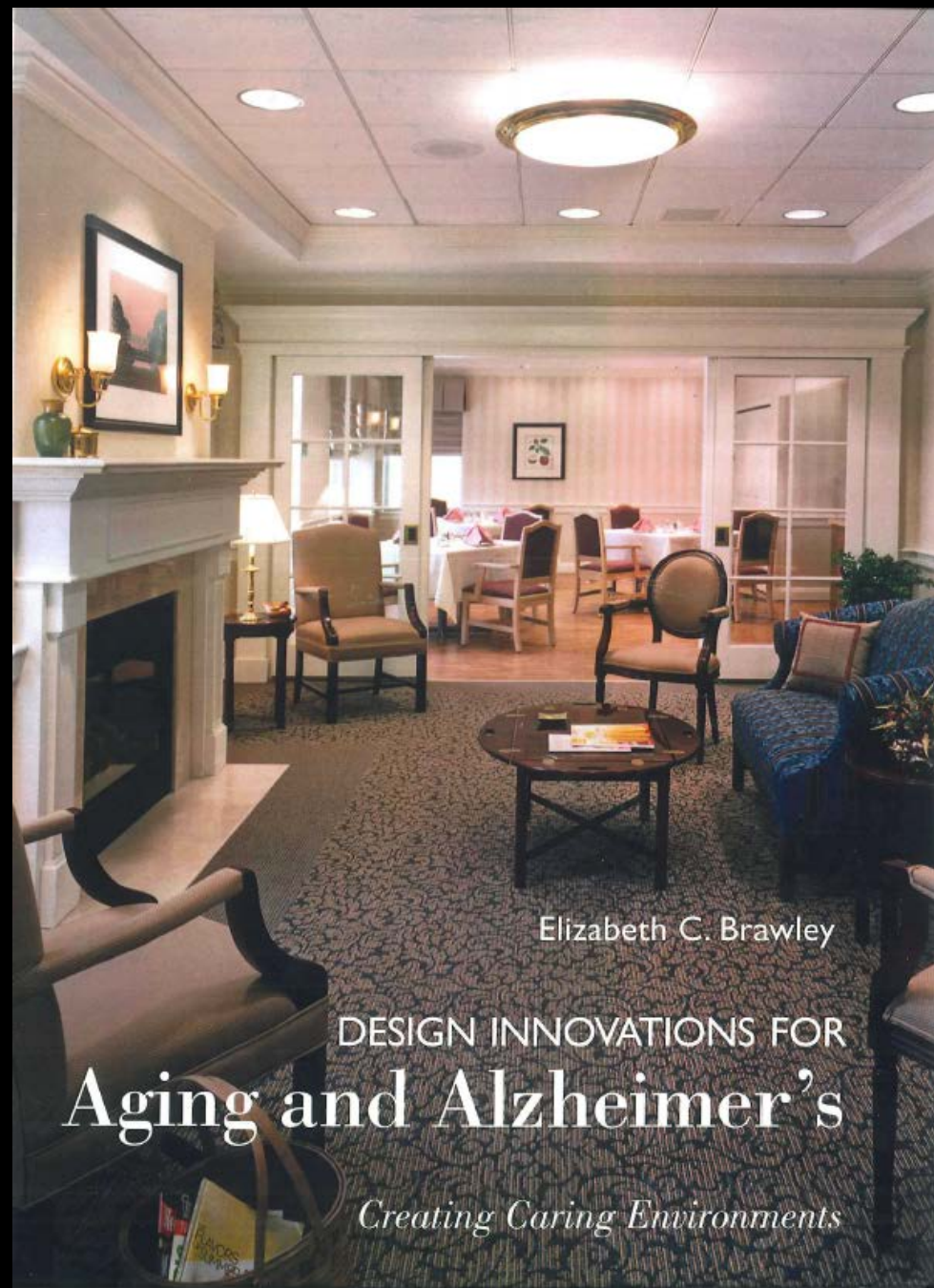

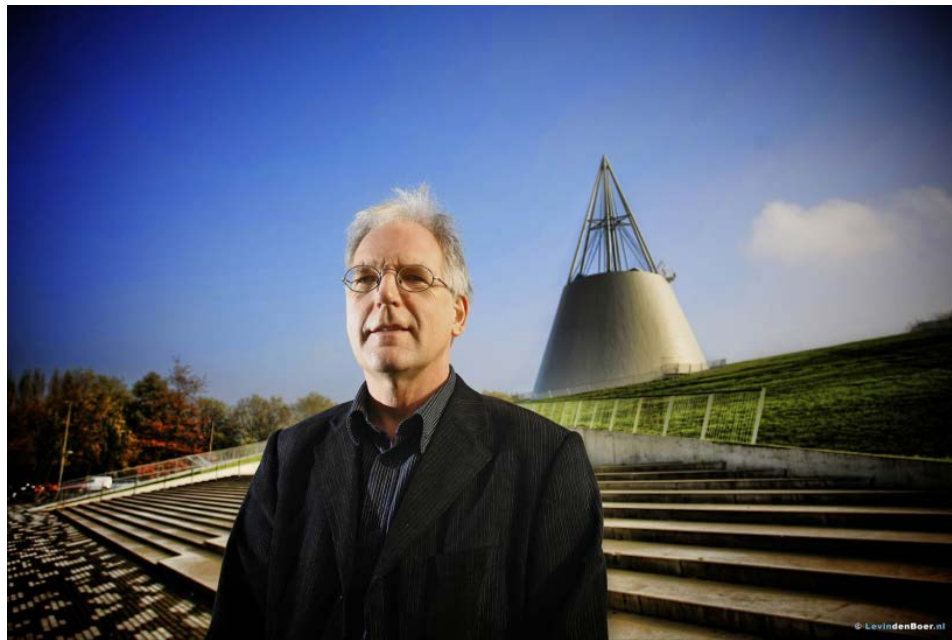
De mannen klimmen in de gordijnen 😊

Tweede fase: hoofdgebouw

Bij voldoende middelen pakken we meteen de bouw van een tweede woonunit mee!

Het boek
“Verpleeghuizen:
varianten en alternatieven”
en de afstudeerscriptie
“Wonen voor ouderen
met dementie”
zijn te downloaden van:

repository.tudelft.nl

Contactgegevens Theo van der Voordt

Faculteit Bouwkunde TU Delft

Afdeling Management in the Built Environment (MBE)

<http://mbe.bk.tudelft.nl>

www.tudelft.nl/djmvandervoordt

ResearchGate https://www.researchgate.net/profile/Theo_Van_der_Voordt2